

RZECZPOSPOLITA POLSKA
PROKURATURA GENERALNA
BIURO
SPRAW KONSTITUCYJNYCH
ul. Barska 28/30
02-315 WARSZAWA Skr. Pocz. 20

Warszawa, dnia 12 października 2012 r.

PG VIII TKw 38/12

~~Pan
Tomasz Darkowski
Dyrektor
Departamentu Prawa Karnego
Ministerstwa Sprawiedliwości~~

Do Biura Spraw Konstytucyjnych skierowane zostało pismo z dnia 31 maja 2012 r. Pani Teodozji Strawczyńskiej i Janiny Fabisiak – przedstawicielek Forum Matek przeciwko Dyskryminacji Ojców, w którym podniesiony został zarzut nielegalności i niekonstytucyjności rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 sierpnia 2001 r. w sprawie organizacji i zakresu działania rodzinnych ośrodków diagnostyczno-konsultacyjnych (Dz. U. Nr 97, poz. 1063).

Kwestionowane rozporządzenie zostało wydane na podstawie art. 84 § 3 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o postępowaniu w sprawach nieletnich (Dz. U. Nr 35, poz. 228 ze zm.), który stanowi:

„Minister Sprawiedliwości określi, w drodze rozporządzenia, organizację i zakres działania rodzinnych ośrodków diagnostyczno-konsultacyjnych, w

szczególności obejmujący diagnozowanie nieletnich i ich środowiska rodzinnego, poradnictwo i opiekę specjalistyczną nad nieletnimi, a także diagnozowanie i poradnictwo w zakresie przeciwdziałania i zapobiegania demoralizacji.”.

Zgodnie z art. 1 § 1. przepisy ustawy stosuje się w zakresie:

- 1) zapobiegania i zwalczania demoralizacji – w stosunku do osób, które nie ukończyły lat 18;
- 2) postępowania w sprawach o czyny karalne – w stosunku do osób, które dopuściły się takiego czynu po ukończeniu lat 13, ale nie ukończyły lat 17;
- 3) wykonywania środków wychowawczych lub poprawczych – w stosunku do osób, względem których środki te zostały orzeczone, nie dłużej jednak niż do ukończenia przez te osoby lat 21.

§ 2. Ilekroć w ustawie jest mowa o:

- 1) „nieletnich” – rozumie się przez to osoby, o których mowa w § 1;
- 2) „czynie karalnym” – rozumie się przez to czyn zabroniony przez ustawę jako:
  - a) przestępstwo lub przestępstwo skarbowe albo
  - b) wykroczenie określone w art. 51, 62, 69, 74, 76, 85, 87, 119, 122, 124, 133 lub 143 Kodeksu wykroczeń.

Według zaś art. 2, przewidziane w ustawie działania podejmuje się w wypadkach, gdy nieletni wykazuje przejawy demoralizacji lub dopuści się czynu karalnego.

Z treści przepisu art. 84 § 3 ustawy o postępowaniu w sprawach nieletnich wynika, że Minister Sprawiedliwości został upoważniony do określenia organizacji i zakresu działania rodzinnych ośrodków diagnostyczno-konsultacyjnych.

Zakres działania tych ośrodków obejmuje w szczególności:

- 1) diagnozowanie nieletnich i ich środowiska rodzinnego;
- 2) poradnictwo i opiekę specjalistyczną nad nieletnimi;
- 3) diagnozowanie i poradnictwo w zakresie przeciwdziałania i zapobiegania demoralizacji.

W ustawie o postępowaniu w sprawach nieletnich znajdują się także inne przepisy dotyczące omawianych ośrodków.

W art. 24 § 2 ustawy jest mowa o wyjątkowej możliwości zlecenia przez sędziego rodzinnego przeprowadzenia wywiadu środowiskowego pracownikom pedagogicznym rodzinnych ośrodków diagnostyczno-konsultacyjnych – jeżeli zachodzi potrzeba wydania opinii o nieletnim. W art. 25 ustawy uregulowano zaś, w jakich sytuacjach sąd rodzinny zwraca się do ośrodka – o wydanie opinii, tj. w razie potrzeby uzyskania kompleksowej diagnozy osobowości nieletniego (§ 1) bądź obligatoryjnie – przed umieszczeniem nieletniego, np. w młodzieżowym ośrodku wychowawczym (§ 2).

Zarówno w przepisie upoważniającym, jak i innych przepisach ustawy o postępowaniu w sprawach nieletnich, jest mowa o nieletnich w rozumieniu art. 1 § 2 w zw. z § 1 tego artykułu.

Oznacza to, że zakresem działania rodzinnych ośrodków diagnostyczno-konsultacyjnych nie są objęte sprawy nieletnich, innych niż w rozumieniu ustawy o postępowaniu w sprawach nieletnich.

W kwestionowanym rozporządzeniu Ministra Sprawiedliwości zamieszczono natomiast przepis następującej treści:

„§ 11 ust. 1. Termin wydania opinii nie powinien przekraczać 14 dni w sprawach nieletnich i **30 dni w pozostałych sprawach**, licząc od dnia zakończenia badania.”.

Ponadto, w załączniku do rozporządzenia zamieszczone zostały dwa wzory opinii: w sprawach nieletnich i w innych sprawach.

Przy czym żaden przepis rozporządzenia nie precyzuje, co należy rozumieć przez zwrot „inne sprawy”, a przede wszystkim brak jest ustawowego upoważnienia do uregulowania w akcie wykonawczym „innych spraw”, aniżeli te, do których odnosi się ustawa o postępowaniu w sprawach nieletnich.

Przyjęcie zaś przez ustawodawcę otwartego katalogu zakresu działań rodzinnych ośrodków diagnostyczno-konsultacyjnych, przez użycie zwrotu „w szczególności” nie oznacza, że zakres działań tych ośrodków może obejmować inne sprawy niż określone w tej ustawie.

Powstaje zatem uzasadniona wątpliwość, czy kwestionowane rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości wydane zostało z przekroczeniem upoważnienia ustawowego zawartego w art. 84 § 3 ustawy o postępowaniu w sprawach nieletnich, a więc z naruszeniem art. 92 ust. 1 Konstytucji.

Z tych powodów, zwracam się do Pana Dyrektora z uprzejmą prośbą o zajęcie stanowiska w tej sprawie.

Jednocześnie proszę o informację – po zasięgnięciu opinii stosownych jednostek organizacyjnych Ministerstwa Sprawiedliwości – czy przepisy tego rozporządzenia stosowane są przez sądy w sprawach z zakresu prawa rodzinnego i opiekuńczego związanych z władzą rodzicielską.

ZASTĘPCA DYREKTORA BIURA
Spraw Konstytucyjnych

Barbara Długolecka
prokurator Prokuratury Generalnej

Do wiadomości:

Teodozja Strawczyńska,
Janina Fabisiak
Forum Matek przeciwko
Dyskryminacji Ojców
ul. Andrzeja 30
09 – 410 Płock